

УДК 327:316.7(477)

К. О. Данилішина, канд. політ. наук,
Одеський національний університет ім. І. І. Мечникова,
Інститут соціальних наук
к. 39, Французький бульвар, 24/26,
м. Одеса-58, 65058, Україна, тел. 68-54-61

ГЛОБАЛІЗАЦІЯ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРИ: ВПЛИВ НА УКРАЇНУ

Стаття досліджує вплив інформаційної глобалізації на процеси становлення України як незалежної держави. Зроблена спроба довести, що Україна є більше об'єктом, ніж суб'єктом інформаційної глобалізації, у зв'язку з чим існує необхідність удосконалення інформаційної політики України. Також розглядається вплив американізації світового інформаційного простору на тенденції розвитку інформаційної політики України та на її входження до міжнародного співтовариства на умовах рівноцінного партнерства.

Ключові слова: інформація, глобалізація, світовий інформаційний простір, інформаційна політика, американізація.

Інформація є дуже специфічним явищем у житті людини і суспільства. З одного боку, інформація — це засіб, що забезпечує можливість адаптації людини і суспільства до умов існування, засіб нагромадження знань про навколишній світ, на підставі яких людина і суспільство обирають лінію поведінки для задоволення своїх потреб і реалізації своїх інтересів. З іншого — інформація є засіб керування людиною, її поведінкою, діяльністю громадських організацій, органів державної влади, функціонуванням технічних систем. Інформація є єдиним засобом доведення до людини змісту соціальних норм. У ст. 1 Закону України "Про інформацію" міститься таке поняття: "Інформація — документовані або публічно оголошені відомості про події і явища, що відбуваються у суспільстві, державі та навколишньому природному середовищі" [1, 73]. Таким чином, утворена сукупністю суспільних відносин, інформація є найважливішим засобом організації економічного, політичного та духовного і соціального життя суспільства. Тому вплив інформації на сучасний світ у цілому є незаперечним. Зважаючи на те, що прорив України в усіх сферах суспільного життя можливий лише за умови чіткого визначення перспективних імперативів з урахуванням глобальних напрямків розвитку людства, а важливою складовою процесів глобалізації став розвиток новітніх інформаційних технологій, які, у свою чергу, призвели до глобальних трансформацій у сфері комунікації, то інформаційна глобалізація безперечно стає реальним важелем впливу на політичне життя в Україні.

Мета даного дослідження — довести, що Україна, на наш погляд, є більше об'єктом, ніж суб'єктом інформаційної глобалізації, у зв'я-

зку з чим існує необхідність удосконалення інформаційної політики України. Дослідження проблеми впливу інформаційної глобалізації на Україну дасть можливість глибше з'ясувати нові тенденції у процесі формування інформаційної політики, дати певну оцінку процесам та явищам, що стають сьогодні визначальними у світовому розвитку, а на цій основі в практичному плані — виробити конкретні рекомендації щодо державних рішень у внутрішній та зовнішній політиці.

Питання інформації, інформаційних технологій та інформаційної політики України викликає досить велику цікавість у сучасних українських дослідників. Багато зроблено в цій сфері Макаренка Е. А., яка досліджує міжнародні аспекти інформаційної політики України, порівнює їх з європейськими аналогами та прогнозує подальший розвиток української інформаційної інфраструктури [2]. Досить плідно в напрямку проблем світових інформаційних потоків та наявності певних загроз з їх боку працює О. В. Зернецька. Так у її роботах знайшли відображення проблеми функціонування інформаційної супермагістралі, впливу глобального супутникового телебачення на сучасну систему міжнародних відносин [3]. О. Литвиненко, розглядаючи проблему інформаційних впливів на пострадянське суспільство, аналізує шість основних моделей щодо структури майбутнього світопорядку [4]. Це дає йому змогу зробити висновок про те, що в найближчому майбутньому у світі домінуватиме система "центр — периферія", де провідну роль будуть відігравати західні країни і особливо США. Що ж стосується пострадянських країн і в першу чергу СНД, можливо, за певним винятком Росії, то вони будуть об'єктом інформаційної експансії. Важливою для розуміння формування європейського інформаційного простору є робота Парфенюка В. [5], в якій аналізуються політичні стратегії країн — членів Європейського Союзу у сфері інформаційного суспільства. Інформаційні війни, міжнародний тероризм стали тими наслідками інформаційної глобалізації, які створюють серйозні виклики цивілізованому, демократичному векторові розвитку людства. З'являється дедалі більше публікацій, присвячених цій проблемі. Методологічну основу щодо розуміння суті явища інформаційних воєн заклали публікації Почепцова Г. Г., Попова М. О., Лук'янця А. Г. та Фоміна В. О., Рося А. О. [6]. Також під впливом поширення інформації відбувається зміна ментальності, що особливо актуально для посттоталітарних країн, до яких належить й Україна, що також потребує свого вивчення. М. Ожеван досліджує аспекти негативного впливу інформатизації суспільства на масову свідомість. Останні його праці розглядають вплив інформації на культурні процеси [7]. При чому більшість вітчизняних науковців розглядає інформацію як одну з підвалин національної безпеки України.

До 1991 року Україна була складовою частиною фактично унітарного СРСР, що серед іншого визначало її інформаційний статус, який полягав у повній відсутності власної інформаційної політи-

ки. Зважаючи на це, відправною точкою державницького розвитку України було тоталітарне суспільство з його принципом "презумпції закритості" інформації.

Набуття Україною статусу суверенної держави відкрило шлях до забезпечення вільного переміщення інформаційних потоків, формування ринку інформаційних продуктів та послуг. Стратегічною метою розвитку інформаційного простору України мало стати забезпечення переходу до інформаційного суспільства. Але шлях до цієї мети виявився довгим і складним.

На початку 90-х років Україна отримала уламки інформаційної інфраструктури, найкращі кадри залишились у центрі, інформаційна безпека мала умовний характер (ще тривалий час система урядового та інших видів спеціального зв'язку здійснювалась через Москву).

У наступні п'ятнадцять років державного існування інформаційна політика не була серед пріоритетів державного будівництва, що дає підстави аналітикам говорити про втрату Україною власного інформаційного простору. Так за ці роки відбувся повний перехід інформаційної інфраструктури на техніку іноземного виробництва. До кінця 90-х років у формуванні національного інформаційного простору провідне місце займали іноземні виробники, продукцію яких транслювали майже всі українські телемережі. Тільки в 2000–2003 роках ситуація трохи змінилася на краще завдяки каналам "Інтер" та "1+1".

Проблемним залишається питання напрямків інформаційних потоків, із Заходу в Україну вони не зустрічають перешкод, а з України в інші частини світу ці потоки практично відсутні. Фактично не діє система розповсюдження інформації про Україну за кордоном. Тільки 24 серпня 2003 року відбулося відкриття веб-сторінки про Україну.

Але головна проблема полягає в тому, що зберігається практично повна невизначеність щодо геополітичного становища України між Заходом і Сходом: вона постійно перебуває у стані балансування між цими центрами сили [8, 255]. Так у 2002 році вище керівництво країни проголошує стратегію вступу до НАТО і ЄС, а в 2003 році підписання договору про Єдиний економічний простір з Росією, Білоруссю та Казахстаном по суті перекреслює цю стратегію [9, 13]. Після Помаранчевої революції Президент та його оточення знову повертаються обличчям до НАТО, а після парламентських виборів 2006 року дискусія про необхідність вступу туди набуває нових сил.

За таких умов відкритість інформаційного простору України має односторонній характер: в інформаційне середовище країни вільно проникають повідомлення, коментарі та ідеї, які відбивають національні інтереси інших держав та суспільств, а також символи чужих культур. Такий стан речей деформує цінності українського суспільства, його політичні орієнтації. Хоча не можна не брати до уваги того факту, що привнесення інформації може й збагачувати

культуру й духовність, але за умови дії регулятивних й захисних механізмів. Створення останніх в Україні занадто затягнулося.

Не можна сказати, що в Україні нічого не робилося для захисту свого інформаційного простору. Ще 1992 році в системі виконавчої влади було створено Державний комітет з питань захисту державних секретів, Державний комітет з питань захисту державних таємниць у пресі, у 1993 році указом Президента України була створена Державна служба технічного захисту інформації [9, 29]. Але всі ці структури створено на базі колишніх відділень загальносоюзних органів. Єдиного центру із загальнодержавною програмою тоді так і не було створено.

Наступна законодавча діяльність в інформаційній сфері в значній мірі наслідувала російські зразки та ще й з відставанням на 2–3 роки. Закони України "Про інформацію", "Про захист інформації в автоматизованих інформаційних системах", "Про державну таємницю", "Про засоби масової інформації", "Про інформаційні агентства", "Про рекламу", прийняті у 1992–1996 роках, формально заклали підвалини для розвитку інформаційної політики, але фактично ініціативу було втрачено, чим скористалися сильніші гравці — Росія та США.

У 1997–1998 роках питання національної інформаційної безпеки відображено у постановах уряду та в указах Президента України. Скажімо, одним із таких указів було створено "Комісію з питань інформаційної безпеки при Раді національної безпеки і оборони України".

Новим кроком на шляху просування України до інформаційного суспільства став Указ Президента України "Про заходи щодо розвитку національної складової глобальної Інформаційної мережі Інтернет та забезпечення широкого доступу до цієї мережі в Україні" від 31 липня 2000 року [10]. Наскільки важливою для України була і є ця проблема свідчить той факт, що у 2001 році в країні за різними даними налічувалось від 200 тис. до 1,5 млн. користувачів Інтернету [11, 238]. А це означає, що переважна більшість громадян України не має доступу до інформаційних потоків, що циркулюють як всередині країни, так і за її межами, що суттєво обмежує їхні права і свободи.

З метою виправлення такої ситуації та задля отримання оперативної інформації, інформації з перших рук в Україні було відкрито Центр інформації та документації НАТО в Україні, діють прес-служби представництва Європейської комісії, представництва ООН, створено українську філію Європейського інституту засобів масової інформації. Одночасно завдяки цим структурам відбувається інформування світової громадськості про внутрішню і зовнішню політику Української держави.

Але цього занадто мало. Україна залишається слабо інтегрованою у світове інформаційне поле. Такий стан речей є наслідком як низької кваліфікації та активності її інформаційних служб, їх недостатнього фінансування, так і відсутності політичної волі як

вищого керівництва держави, так і всього українського суспільства. Як результат уявлення про Україну формують не її власні засоби масової інформації, а провідні ЗМІ та агентства інших держав. При чому дуже часто ці уявлення мають спотворений характер, тому що Україну постійно й на всіх рівнях репрезентують як наскрізь корумповану й криміналізовану державу, до того ж у якій масового поширення набула наркоманія та ВІЛ-інфекції.

Одним із лідерів у цьому процесі є Сполучені Штати Америки. За роки свого існування Українська держава стала об'єктом експансіоністської зовнішньополітичної стратегії США, зіткнувшись з раніше невідомими їй силами — "силами інформаційного лобювання" [12, 71]. Причому це не є якимось винятком: сфера інтересів США поширюється на весь світ, тому здійснюючи інформаційно-пропагандистські акції, Вашингтон забезпечує свої власні геополітичні, політичні, військові, економічні інтереси в цьому регіоні Європи. Тим більше, що Україна з цілого ряду об'єктивних і суб'єктивних причин не може цьому ефективно протидіяти.

Проблема стратегії інформаційного впливу в системі силового інструментарію американської зовнішньої політики загалом і практична реалізація американськими друкованими ЗМІ стратегій впливу на соціально-політичний процес в Україні розглядають деякі українські вчені. А. І. Наджос розглядає такі стратегії інформаційного впливу як "інформаційний вплив через треті країни", "інформаційне шпигунство" та "моделювання ситуації", які США в повній мірі застосовували щодо України. На прикладах з історії сучасної України дослідник показує дію стратегій впливу американської преси. Зокрема акцентується увага на методах тиску Сполучених Штатів на Україну в 1991 році під час набуття нею незалежності, у питанні вивезення з України ядерної зброї, у "справі П. Лазаренка", як вплив на кадрову політику Києва, у виборах Президента України у жовтні-листопаді 1999 року. Основний висновок А. Наджоса: "зовнішньо- та внутрішньополітичний курс України часто стає об'єктом для інформаційного нападу з боку американських ЗМІ" [12, 70].

У зв'язку з цим постає питання: чим викликана така політика США щодо України, чому на зміну одному звинуваченню приходить наступне? Чому баласт проблем з кожним роком стає дедалі більшим: проблеми з інвесторами, антидемпінгові розслідування, інтелектуальна власність, куряче м'ясо, поставки зброї до Македонії, "кольчужний" скандал, питання свободи слова. Перелік можна продовжити. Можливо, що в американському істеблішменті немає однастайності в питанні щодо відносин з Україною. У США просто відсутня чітко визначена політика щодо України, так само як і Україна не визначилася щодо свого майбутнього, щодо своєї участі в системі міжнародних відносин.

Ця невизначеність бере початок ще з серпня 1991 року, з часу виступу президента Дж. Буша в українському парламенті, який засвідчив, що "стабільність Радянського Союзу за Горбачова важи-

ла для США більше, ніж право України на самовизначення" [13, 40]. Тому першою помилкою українських політиків було переконання, що США хотіли розпаду Радянського Союзу і чекали на появу України як серйозного фактора міжнародних відносин. Професор Інституту світової економіки і міжнародних відносин НАН України Є. Є. Камінський переконаний, що "США ніколи не планували, особливо в повоєнний період, розчленувати Радянський Союз. Вони хотіли його послаблення, його демократизації і збереження його як єдиної держави і нормального учасника міжнародних відносин" [14, 19].

А вже після проголошення незалежності України США вважали, що її суверенітет має залежати від готовності позбутися ядерної зброї. В той же час суверенітет інших колишніх комуністичних країн ніколи не обумовлювався. Американський професор Пол Д'Аньєрі з цього приводу писав: "Дивлячись на Росію, Захід бачив країну, з якою треба домовлятися і з якою слід досягти угоди. А дивлячись на Україну, західні лідери бачать країну, яка повинна відповідати очікуванням Заходу або яку треба примусити це зробити" [13, 41]. На його думку, Росія важлива для Заходу у стратегічному плані, Україна потрібна ж Заходу, щоб убезпечитися від нестабільності в Росії, стати буфером. Тобто іншими словами Україна потрібна Заходу не сама по собі, а з огляду на ту роль, яку вона відіграє в західній політиці щодо Росії.

Колишній міністр закордонних справ України А. М. Зленко пояснює це тим, що в американській адміністрації (особливо це стосується республіканців з їхнім прагматизмом і прямолінійністю) забагато "російськомовних" фахівців, які виростили на "советизмі" і які сьогодні орієнтуються на московські інституції. В цьому їм допомагає університетська еліта з численними радянологами, які, за власними враженнями А. М. Зленка, з "каверзою", з "інтересом або не інтересом" говорять про Україну та про інші постсоціалістичні республіки, демонструючи при цьому повагу до Росії. Це стосується навіть того періоду, "коли відносини між США і Росією були не найкращими" [14, 13].

Таке ставлення США до Росії пояснюється на наш погляд тим, що в недалекому майбутньому Китай стане для США основною стратегічною проблемою. Уже сьогодні відкритість величезної території російського далекого Сходу для китайців Вашингтон турбує більше, ніж власне Москву. Відтак в інтересах США зберегти Російську Федерацію в існуючих кордонах та не допустити її розпаду. До того ж Росія — ядерна держава. Через те у вирішенні китайської проблеми Америка важливу роль відводить Росії, яка має відігравати роль балансира у стримуванні китайської експансії в Азійсько-Тихоокеанському регіоні.

Водночас США ретельно стежать за тим, щоб баланsir, тобто Росія, не піднялася до рівня свого візаві, тобто США. На ролі обмежувача Москви, найімовірніше, США хотіли б бачити Україну. Тому логічним у цьому плані виглядає висновок президента Центру міжна-

родної безпеки та стратегічних студій у 2003 році О. М. Гончаренка: "Україна, на жаль, ніколи не була суб'єктом геополітики. Вона була об'єктом геополітики із самого початку свого існування. Вона була лише фішкою "bargain chip" у торзі, у великій грі між великими державами, і США підтримували Україну лише як певний елемент цієї гри" [14, 27].

Звичайно для України є важливими проблеми з розбудови громадянського суспільства, свободи слова, демократії, але не вони є визначальними у відносинах зі США. "Що, більше демократії у Румунії, яка отримала запрошення до НАТО? Або в Албанії краще?" — риторично ставить запитання А. М. Зленко.

Певною мірою відповідь на ці питання містить Стратегія національної безпеки Сполучених Штатів Америки від 17 вересня 2002 року [15]. Цей документ чітко фіксує різні групи країн, у відносинах з якими Сполучені Штати будуть застосовувати різні норми і правила. До першої групи таких країн належать друзі й союзники США по НАТО, ЄС, АНЗЮС, НАФТА, а також Японія, Південна Корея, Тайвань та Ізраїль. Другу групу країн складають потенційно великі держави — Росія, Індія, Китай. Третя група — це режими-ізгої, наприклад Північна Корея. В окрему, аж сьому групу, включено країни колишнього Радянського Союзу, стосовно яких у восьмому розділі Стратегії сказано: "Ми будемо продовжувати підтримувати незалежність і стабільність країн колишнього Радянського Союзу, вірячи, що процвітаюче й стабільне оточення зміцнить зростання відданості Росії до інтеграції в євроатлантичну спільноту" [15]. Отже автори цього документа ставлять у залежність співпрацю Росії з Заходом за умови неможливості відтворення навколо неї самодостатньої геополітичної системи.

Україна повинна навчитися сприймати світ таким, яким він є, а не виходити з того, яким цей світ повинен бути. Україна поки що не може виступати активним гравцем на міжнародній арені, вона не може змінити ситуацію щодо себе на краще, указуючи на облудність міжнародної політики. Водночас, Україна повинна усвідомити не нову вже думку, що Сполучені Штати — це глобальний гравець, який створює основні тенденції в міжнародних відносинах. Змінити американську політику їй не під силу, а ось використати американську потугу на свою користь видається більш реальним і навіть обов'язковим. Відвернення ж від Заходу за таких умов призведе до ізоляції України, бо означатиме її рух до Росії, посилення останньої і, можливо, до нової конфронтації в Європі.

Україні необхідно навчитися використовувати свої можливості, стати західною країною якщо не за фактом, то за напрямком розвитку. Для цього, звичайно, потрібно рішуче відмовитись від радянських традицій, оскільки саме послідовний рух на Захід дасть змогу нормалізувати відносини зі США. Тільки засвоєння західних традицій дасть можливість Україні рухатися до НАТО і ЄС, тому що С. Хантінгтон підкреслював, що "членство в НАТО буде відкрито для країн Вишеградської групи, балтійських країн, Словенії

і Хорватії, але не для країн, які історично були православними чи мусульманськими" [16, 99]. Водночас він уважав, що членство в НАТО Греції й Туреччини є винятком, який може невдовзі зникнути, тому членство України в НАТО може, навпаки, підтвердити цей виняток.

Таким чином зазначимо, що вмале використання інформаційного чинника слугує важливою гарантією гарантування безпеки розвитку суспільства. Це пов'язано з тим, що інформаційні технології привносять революційну хвилю в соціально-політичні процеси, де інтелект посідає провідне місце. Змінюється навіть природа економіки, вона стає феноменальною, "символічною" інформаційною. Зміна сучасної суспільної й індивідуальної свідомості відбувається також у значній мірі завдяки впливу інформаційних технологій. Формується такий феномен, як глобальні еліти, які постають у результаті стандартизації матеріальних та соціокультурних умов життя і є за своєю суттю позанаціональними. Унаслідок чого утворюється своєрідний ідеологічний вакуум у результаті розходження інтересів еліти і народу, що у свою чергу підриває потенціал суспільства.

Широке розповсюдження інформаційних технологій дає можливість маніпулювати свідомістю. Маніпуляція ж свідомістю та поведінкою людей у свою чергу може викликати зворотну реакцію, одним із проявів якої є міжнародний тероризм. Сучасні прояви міжнародного тероризму засвідчують, що інформаційні системи стали одним із чинників його поширення. Медіа-тероризм став особливим різновидом сучасного інформаційно-психологічного терору.

Зменшити загрози, які постали перед сучасним людством, покликана культурна глобалізація, яка передбачає ведення діалогу і взаємне духовне збагачення і, безперечно, не можлива без глобалізації інформаційної. Збереження багатоманітності світу, розмаїття культур та ідеологій унеможливить культурну уніфікацію, сприятиме самотності життя. А культурна самотність не лише розширить можливості для всебічного розвитку людини, а й, мобілізуючи кожний народ, кожну групу, спонукатиме їх черпати сили у своєму минулому, засвоювати елементи інших культур, які сумісні з їхнім характером, і цим самим продовжувати процес творення себе.

Таким чином, на наш погляд, для України однією з нагальних проблем залишається проблема ствердження інформаційного суверенітету держави у поєднанні з можливістю доступу до світової інформації в якомога більших обсягах. Реалізація стратегії європейської інтеграції України, входження її до глобального інформаційного суспільства можливе лише за умови ефективного економічного зростання, політичної та соціальної трансформації суспільства і влади. Це, у свою чергу, передбачає серед іншого зменшення інформаційних загроз, до яких належить й інформаційна експансія США та Росії, а способи протистояння цим загрозам ще потребують подальшого вивчення.

Література

1. Закон України "Про Інформацію" // Закони України. — 1996. — Т. 4. — С. 72–88.
2. Макаренко Є. А. Європейська інформаційна політика. — К., 2000; Макаренко Є. А. Інформаційне суспільство: політика, право в програмній діяльності ЮНЕСКО. — К., 2001; Макаренко Є. А. Міжнародні аспекти інформаційної політики України: прогнозування національних перспектив становлення інформаційного суспільства // Актуальні проблеми міжнародних відносин. — 2000. — № 17. — Ч. I. — С. 173–195; Макаренко Є. А. Національна інформаційна політика України: проблеми і перспективи розвитку інформаційної інфраструктури // Актуальні проблеми міжнародних відносин. — 2000. — № 18. — Ч. I. — С. 209–220; Макаренко Є. А. Інформаційна політика України: європейський контекст. — К., 2006; Макаренко Є. А., Тихомирова Є. В., Рижков М. М. Інформаційно-аналітичне забезпечення зовнішньополітичних інтересів України. — К., 2006; та ін.
3. Зернецька О. Нове "диджитальне" диво. Нові глобальні тенденції в інформаційно-комунікаційному секторі світової економіки // Політика і час. — 2002. — № 12. — С. 34–40; Зернецька О. У форматі "правдивого відео". Глобальне супутникове телебачення і медіа-дипломатія // Політика і час. — 2001. — № 4. — С. 65–70; Зернецька О. Інформаційна супермагістраль // Політика і час. — 2001. — № 6. — С. 66–70; Зернецька О. Глобалізація інформаційних процесів і питання інформаційної безпеки / Глобалізація і безпека розвитку. Під наук. ред. О. Г. Білоруса. — К., 2001. — С. 635–685; Зернецька О. В. Нові засоби масової комунікації (соціокультурний аспект). — К., 1993; Зернецька О. В. Глобальний розвиток систем масової комунікації і міжнародні відносини. — К., 1999. — 351 с.; та ін.
4. Литвиненко О. Інформаційні впливи та пострадянське суспільство // Політична думка. — 2001. — № 1–2. — С. 39–48; Литвиненко О. В., Бінько І. Ф., Потіха В. М. Інформаційний простір як чинник забезпечення національних інтересів України. — К., 1998.
5. Парфенюк В. Політичні стратегії формування інформаційного суспільства в країнах-членах Європейського союзу // Дослідження світової політики: Збірник наукових праць. — Вип. 18. — К., 2001. — С. 81–92.
6. Почепцов Г. Г. Информационные войны. — М., 2000; Почепцов Г. Г. Психологические войны. — М., 2000; Фомін В. О., Рось А. О. Сутність і співвідношення понять "інформаційна безпека", "інформаційна війна" та "інформаційна боротьба" // Наука і оборона. — 1999. — № 4. — С. 23–32; Попов М. О., Лук'янець А. Г. До забезпечення воєнної безпеки в умовах загрози інформаційної війни // Наука і оборона. — 1999. — № 2. — С. 37–43; та інш.
7. Ожеван М. Міжетнічна толерантність у контексті проблем інформаційно-психологічної безпеки України // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень НАН України. — К., 2001. — Вип. 15. — С. 231–239.
8. Коваль І. Н. Внешняя политика Украины: поиск стратегических партнеров. // Актуальні проблеми політики. Збірник наукових праць. — Одеса, 2001. — Вип. 10–11. — С. 253–259.
9. Литвиненко О. В., Бінько І. Ф., Потіха В. М. Інформаційний простір як чинник забезпечення національних інтересів України. — К., 1998. — 48 с.
10. Указ Президента України "Про заходи щодо розвитку національної складової глобальної Інформаційної мережі Інтернет та забезпечення широкого доступу до цієї мережі в Україні" від 31 липня 2000 року // http://www.alpha.rada.kiev.ua/laws/pravo/all/2000/uk.u0346/361123_89txt.htm. >
11. Ожеван М. Міжетнічна толерантність у контексті проблем інформаційно-психологічної безпеки України // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень НАН України. — К., 2001. — Вип. 15. — С. 231–239.
12. Наджос А. Сила інформаційного лобіювання // Політика і час. — 2000. — № 9–10. — С. 68.
13. Д'Аньєрі П. Повернутися до заходу спиною? Пріоритет національних інтересів у відносинах України та США // Політика і час. — 2003. — № 2. — С. 39–44.

14. Як вибити "кольчужний" клин"? Із засідання Наукової ради МЗС України // Політика і час. — 2003. — № 1. — С. 12–34.
15. *The National Security Strategy of the United States of America*. The cover letter of the President // <http://www.whitehouse.gov/nsc/nss.html> (Стратегія національної безпеки Сполучених Штатів Америки від 17 вересня 2002 року. Супроводжувальний лист Президента).
16. Хантінгтон С. Захід: унікальність versus універсалізм // Філософська думка. — 1999. — № 1–2. — С. 82–100.

Е. А. Данилишина

Одесский национальный университет им. И.И. Мечникова,
Институт социальных наук
к. 39, Французский бульвар, 24/26, г. Одесса — 58, 65058, Украина

**ГЛОБАЛИЗАЦИЯ В ИНФОРМАЦИОННОМ ПРОСТРАНСТВЕ:
ВЛИЯНИЕ НА УКРАИНУ**

Резюме

Статья исследует влияние информационной глобализации на процесс становления Украины как независимого государства. Сделана попытка доказать, что Украина является больше субъектом нежели объектом информационной глобализации, в связи с чем существует необходимость совершенствования информационной политики Украины. Также рассматривается влияние американизации мирового информационного пространства на тенденции развития информационной политики Украины и ее вхождение в мировое сообщество равноправным партнером.

Ключевые слова: информация, глобализация, мировое информационное пространство, информационная политика, американизация.

К. А. Danilishina

Institute of Social Sciences of Odessa Mechnikov national university,
r. 39, Frantsuzky blvr., 24/26, Odessa, Ukraine, 65058

**GLOBALIZATION IN THE INFORMATIONAL ENVIRONMENT:
INFLUENCE ON UKRAINE**

Summary

The article investigates the impact of informational globalization on the processes of Ukraine's gaining independence. There's a try to prove that Ukraine is more of an object in the sphere of informational globalization than a subject. In this connection there is a need for improvement of Ukraine's informational politics. Another branch is Americanization impact of informational environment on the tendencies of development of Ukraine's informational politics and also on entering it international community on the conditions of equal membership.

Keywords: world informational environment, globalization, Americanization, informational politics.